

natuur- en
milieueducatie
voor iedereen

stichting
de Rollen

Verslag

Grensmaaslessen

Voorjaar/zomer/najaar 2024

Stichting ARK Rewilding

Opnieuw mochten wij basisschoolleerlingen, leerkrachten en begeleiders uit zowel de gemeente Sittard-Geleen, Echt, Stein, Beekdalen en zelfs Landgraaf onderdompelen en laten verwonderen in de mooie natuur rondom de Grensmaas.

Stichting De Rollen neemt daarbij twee locaties onder haar hoede: Meers en natuurgebied Elba bij Grevenbicht. In dit verslag worden de uitgevoerde activiteiten, cijfers en bijzondere momenten beschreven, waar mogelijk met beeldmateriaal.

Cijfers

In tegenstelling tot vorig jaar, waarbij wij helaas veel annuleringen hadden i.v.m. niet voldoende vervoer, hebben wij dit jaar 23 groepen mogen ontvangen en begeleiden tijdens de Grensmaaslessen. Hiervan zijn 22 groepen uiteindelijk het veld in gegaan. Twee groepen hebben zich aangemeld via de Geoweek.

In onderstaande tabel een overzicht van alle cijfers.

Totaalcijfers					
Totaal aanmeldingen:	28				
Afgewezen i.v.m. geen plek:	5 Deze worden op de lijst voor 2025 gezet				
Geannuleerd:	1 i.v.m. regen. Helaas geen alternatieve datum kunnen plannen				
Aantal groepen:	23, waarvan 2 via de Geoweek Hierbij is 1 groep niet het veld in kunnen gaan				
Aantal deelgenomen scholen:	13				
Aantal deelgenomen leerlingen (totaal):	587 via de PowerPoint les 561 via de veldles				
Aantal II groepen 5*:	0 PPT / 0 veld				
Aantal II groepen 6*:	107 PPT / 107 veld				
Aantal II groepen 7*:	210 PPT / 210 veld				
Aantal II groepen 8*:	270 PPT / 244 veld				
<i>* Combinatiegroepen 5/6 bij groep 6 geteld, 6/7 bij groep 7 geteld, combinatiegroepen 7/8 bij groep 8.</i>					
Cijfers per gemeente					
	Sittard-Geleen	Stein/Elsloo	Echt-Susteren	Beekdaelen	Landgraaf
Aantal deelgenomen scholen/groepen	7	3	1	1	1
Cijfers per locatie (alleen voor de veldlessen)					
	Aantal groepen	Aantal scholen	Aantal leerlingen		
Meers	16	8	407		
Elba* <i>*1 veldles geannuleerd</i>	6	5	154		

Uitvoering

Aanmeldingen

Een aantal scholen hebben zich in 2023 al aangemeld voor 2024. Het animo voor de Grensmaaslessen is onverminderd groot. Voor dit jaar hadden wij voor 28 groepen een aanmelding ontvangen. Vijf groepen van basisschool de Bron uit Neerbeek staan op de lijst voor 2025. De scholen die dit jaar hebben meegedaan willen ook volgend jaar graag weer uitgenodigd worden.

Vorig jaar hadden een aantal groepen moeite om vervoer te regelen. Dit jaar is daar geen sprake van geweest, aangezien wij op tijd de planning hebben ingezet, zodat leerkrachten ruim de tijd hadden om vervoer te regelen. Een viertal groepen is met de fiets kunnen komen.

Gezien het regenachtig weer van dit jaar hebben we voor vier groepen een nieuwe datum moeten plannen voor de veldles. Voor 1 groep is dit niet gelukt.

Bijzonderheden in de gebieden

Het weer is een dynamisch element. Het afgelopen jaar heeft het veel en lang geregend, waardoor bloemen, insecten en waterdieren niet in grote getalen waren te vinden in de maanden mei tot en met juni. Hierdoor zijn enkele opdrachten niet helemaal tot hun recht kunnen komen.

In september zag het weer er anders uit. Het was droger en warmer. Insecten en bloemen kwamen meer tevoorschijn.

Desondanks is ons wel opgevallen dat de hoeveelheid insecten in een schrikbarend rap tempo af aan het nemen is. Ook hebben wij bepaalde plantensoorten gemist en was de hoogte van de kruidenlaag minder dan voorgaande jaren. Een deel hiervan zal te wijten zijn aan het bijzonder natte voorjaar, maar is helaas ook in lijn met de landelijke trend.

Op 3 september hadden we de laatste groep. We mochten basisschool Munstergeleen verwelkomen in Meers. Daar werden we overvallen door werkzaamheden in het gebied. Met grote machines was Rijkswaterstaat of het Waterschap bezig met grondwerkzaamheden. Hiervan waren wij niet op de hoogte gesteld.

Het gebied was wel nog open. We zijn op een veilige plek gaan staan, weg van de machines.

Desondanks schrokken we van de onverantwoorde snelheden waarmee door het gebied werd gereden. Niet alleen voor de veiligheid van wandelaars én de werkers zelf, maar ook de impact op de natuur en grote grazers was hoog; de lokale kudde koninkpaarden was bijvoorbeeld ingesloten in een smal stuk nabij de oever en kon nergens heen.

Woensdag 19 juni: feest en verdriet

Heel bijzonder was het werkbezoek van wethouder Ivo Tillie (gemeente Sittard-Geleen) tijdens een van de veldlessen, op 19 juni. De Wethouder wilde na alle mooie verhalen over het veldwerk Stichting De Rollen graag in actie zien. Hij kwam langs in Meers. Ook een aantal leden van ons bestuur kwamen mee. Voor de kinderen van basisschool Loedoes uit Sittard dus ook bijzonder, want dit was ook hun wethouder Duurzaamheid. De heer Tillie werd meegenomen het veld in en deed ook gezellig mee met de kinderen. En dan dé uitdaging: met een stokje in de poep porren om te zien wat er allemaal leeft. De uitdaging werd aangenomen en dat leverde een paar leuke foto's op.

De dag werd nog eens extra bijzonder, want de leerkracht van de groep die wij mochten ontvangen was ook nog eens jarig! Juf Linda van basisschool Loedoes trakteerde iedereen die dat wilde op een stukje taart.

Vorig jaar is ons zeer gewaardeerde bestuurslid Stuf Kaasenbrood overleden. Stuf werd ook wel eens de 'hoeder van de Maas' genoemd. Hij was zeer actief in o.a. Meers om het gebied vrij te houden van zwerfafval. De meest bijzondere vondsten werden bewaard, schoongemaakt en gesorteerd. Deze zette Stuf in tijdens een van zijn vele lezingen. Ook hield hij een mooie collectie stenen bij die hij langs de Grensmaasoeveren vond tijdens zijn wandelingen.

Na zijn overlijden heeft De Rollen deze collecties deels in haar bezit gekregen. Ter nagedachtenis aan Stuf hebben wij deze dozen de 'Schatten van Stuf' genoemd. Tijdens de veldles van 19 juni namen wij deze Schatten voor het eerst mee. Een van de dochters van Stuf was hierbij. Zo lagen op die woensdagochtend feest en verdriet dicht bij elkaar.

De Schatten van Stuf zijn een zeer gewaardeerde toevoeging geworden voor onze veldlessen.

Net als voorgaande jaren zij wij nog steeds tevreden over de opzet, inhoud en uitvoering van de gastlessen. We merken positief effect op kinderen. Met name bij hen die niet zo snel in de natuur komen. Maar ook bij de echte jonge natuurliefhebbers, die dan helemaal in hun element zijn. Qua gedrag valt de leerkrachten op dat leerlingen in de natuur minder snel ruzie hebben, beter gefocust zijn en sterker hun kwaliteiten kunnen inzetten. Ook de begeleidende volwassenen genieten met volle teugen en maken (opnieuw) kennis met de Grensmaasgebieden.

Mooie momenten

Tijdens de lessen maken we mooie momenten mee of horen we bijzondere anekdotes. Hieronder volgen een aantal van deze momenten.

- “Snel, kijk daar!” Er vloog vlakbij een haas die voorbij. Deze had waarschijnlijk onenigheid met een concurrent, want vlak daarachter rende een tweede haas langs.
- Elk jaar zien we dit weer en het blijft bijzonder: zwerfafval dat spontaan door leerlingen wordt meegenomen en in de door ons meegenomen vuilniszakken wordt gestopt. In totaal hebben we dit jaar 5 volle zakken verzameld.
- Ouders die zelf plastic zakken mee hebben genomen om zwerfafval samen met de kinderen op te ruimen tijdens de opdrachten.
- Leerlingen vonden een dode half opgegeten karper. Wauw! Wie zou hieraan gepeuzeld hebben?
- We vonden een St. Jansvlinder die uit de cocon was gekropen en de vleugels aan het oppompen is. Hoe dichterbij de natuur kun je komen! Geweldige ervaring voor vele leerlingen en ook ouders.
- Ouders die om een leeg werkboekje vragen om dat ze heel graag met de rest van het gezin terug willen komen om samen van alles te ontdekken. Het werkboekje blijft een mooie leidraad.
- Oog in Oog staan met de Galloways en Konikpaarden zonder een hek ertussen, maar wel op afstand natuurlijk. Dit blijft een super ervaring, vooral als er actie is tussen de Konikpaarden.
- Opdracht De Grote Speurtocht; wauw wat valt er veel te ontdekken!
- Een leerling die na afloop zegt: “Ik had er niet zoveel zin in, maar vond het ECHT heel leuk”
- “Horen jullie die vogel? Het is de veldleeuwerik. Kijk daar vliegt hij!”
De veldleeuwerik nest op de grond. Als de leerlingen op pad gaan wijzen wij hen erop dat ze goed moeten uitkijken dat ze niet per ongeluk het nest met hun voeten treden.
Op zoek naar een enkele verdwenen zoekkaarten kwam Lianne het nestje van de leeuwerik tegen. Dit hebben we uiteraard niet gedeeld om te voorkomen dat het nest verstoord zou worden. Maar voor ons heel bijzonder om het nest te zien van het vrolijke vogeltje dat we altijd door de lucht zien vliegen.
- Voor de jarige juf Linda werden in het geheim stenen verzameld door al haar leerlingen. Deze werden in een mooi kistje gedaan en aan het einde van de ochtend overhandigd. Maar ze mogen ook hun eigen stenen meenemen:
“Deze steen neem ik mee naar huis, daar zit nu een mooie herinnering aan.”
- Leerlingen die enthousiast vertellen dat dit de leukste les was van hun leven.

Beeldmateriaal

Figuur 1: Wethouder Ivo Tillie (gemeente Sittard-Geleen) en Lianne (Stichting De Rollen) porren samen in Galloway-poep. Lianne legt uit waarom deze poep zo goed is voor het natuurgebied.

Figuur 2: De taart van juf Linda. Zij was jarig ten tijde van de veldles en besloot iedereen te trakteren. Ook aan vuilniszakken voor het afval werd gedacht. Zo werd de natuur ingaan een écht feestje!

Figuur 3: de kinderen laten aan wethouder Tillie zien welke waterdierpjes er in de Grensmaas leven.

Figuur 4: Ook de grote mensen doen mee! Lucienne 'decoreert' hen met een loepje.

Figuur 5: Neuzen naar geuren

Figuur 6: Na afloop samen door het veld met alle spullen terug naar de parkeerplaats.

Figuur 7: Gluren door de stereomicroscopen.

Figuur 8: Het was soms erg drassig. Handig als je dan kan meeliften op de schouders van je klasgenoten!

Figuur 9: Grote grazers spotten met de verrekijkers

Figuur 10: (Re)wilde horizon in Meers

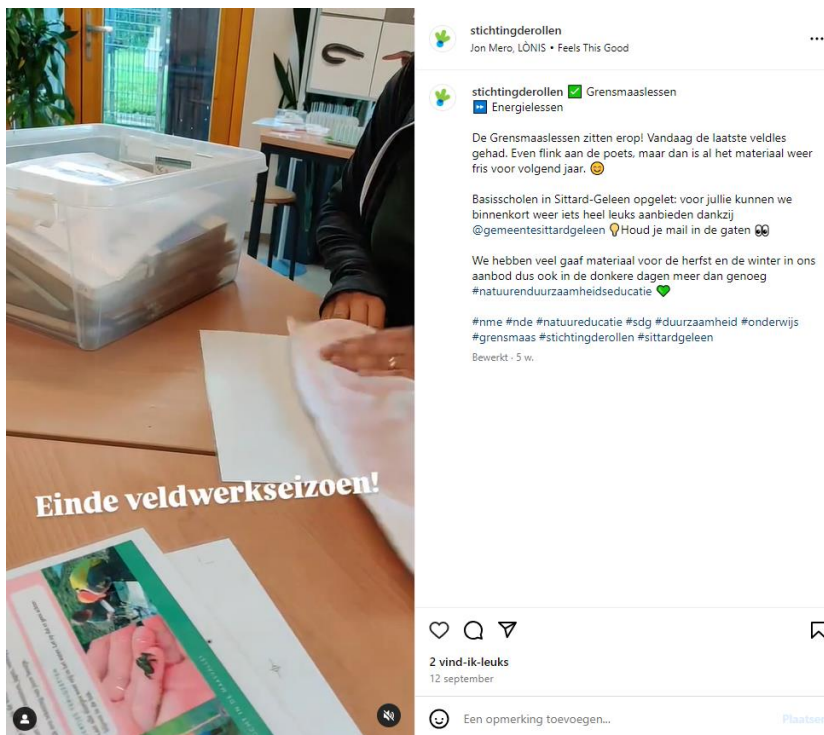

Social media

Dit jaar hebben we actiever dan voorgaande jaren aandacht besteed aan de Grensmaaslessen via social media. Nieuw is ons Instagram account, maar ook via Facebook hebben wij een bericht gedeeld. Daar hebben we, waar relevant, ARK Rewilding in meegenomen.

Figuur 11: Bericht over het einde van de Grensmaaslessen met enkele foto's. Deze foto's krijgen we van leerkrachten en mogen ook op social media verspreid worden.

Figuur 12: Veldwerk is poetsen!

Stichting De Rollen
19 juni · 🌐

'Deze steen neem ik mee naar huis, daar zit nu een mooie herinnering aan'
Het was ook een bijzondere Grensmaasles vandaag, met de leerlingen van groep 7 van [IKC Loedoes](#). Juf Linda was jarig, wethouder Tillie kwam op bezoek en ter nagedachtenis aan ons bestuurslid Stuf Kaasenbrood zijn zijn 'schatten' toegevoegd aan het lesmateriaal.

Na een gastles in de klas over het grensmaasproject gaan we met de leerlingen op veldwerk. Zoals een bioloog dat ook zou doen; goed kijken onder de loep, scheppen in het water en porren in die poep.

Met dank aan het [Consortium Grensmaas](#) en [ARK Rewilding Nederland](#) #MeerNatuur!
Met [Gemeente Sittard-Geleen](#)

Jij en 6 anderen · 3 opmerkingen · 1 keer gedeeld

Geweldig · Opmerking plaatsen · Verzenden · Delen

Meest relevant ▾

ARK Rewilding Nederland · Volgen
Wat een prachtig verhaal. Alsnog gefeliciteerd juf Linda. En iedereen nog veel mooie dagen in de natuur gewenst.
21 w · Leuk · Beantwoorden

Stichting De Rollen
De Grensmaaslessen zijn erg populair. Voor volgend jaar hebben we al een wachtlijst aangemaakt.
21 w · Leuk · Beantwoorden

Linda Burger
Het was een super leuke dag, thx namens de kinderen van [IKC Loedoes](#). Een verjaardag om nooit te vergeten! ❤️

IKC Loedoes
21 w · Leuk · Beantwoorden · Bewerkt

Figuur 13: Facebook-bericht over de veldles van 19 juni

Partners

Stichting De Rollen bedankt onderstaande partners voor hun medewerking, bijdragen en vertrouwen. We zijn erg blij dat we elk jaar de scholen mee kunnen nemen naar de Grensmaasgebieden en kinderen kunnen laten verwonderen over de natuur. Zo dragen we ons steentje bij aan een besef van waarde voor onze planeet. Omdat de wereld zo mooi is!

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

